

การสังเคราะห์องค์ประกอบของคู่มือการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ โดยใช้เทคนิค EDFR

The Components Synthesis of Handbook of Good Practice Evaluation for Online Professional Learning Community of Teachers by EDFR Technique

สมัย สลักศิลป์^{1*}, วรปภา อารีราษฎร์² และธรัช อารีราษฎร์²

Samai Salaksin^{1*}, Worapapha Arreerard² and Tharach Arreerard²

นักศึกษาด้านการจัดการเทคโนโลยี¹ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม²

Student of Major Technology Management¹

Faculty of Information Technology at Rajabhat MahaSarakham University²

E-mail: Samai@esdc.go.th, dr.worapapha@rmu.ac.th, dr.tharach@rmu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของคู่มือการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ โดยใช้เทคนิค EDFR กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน คัดเลือกเป็นกลุ่มเป้าหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด แบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิค EDFR รอบที่ 1 2) แบบสอบถามแนวโน้มการพัฒนาคู่มือการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ โดยใช้เทคนิค EDFR รอบที่ 2 และ 3) แบบสอบถามแนวโน้มการพัฒนาคู่มือการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ โดยใช้เทคนิค EDFR รอบที่ 3 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า แนวโน้มการพัฒนาคู่มือการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ มีผลแยกตามแต่ละด้านดังนี้ 1) ด้านลักษณะของผลงานที่ส่งเข้าคัดเลือกของครูผู้สอน 2) องค์ประกอบของระบบการบริหารจัดการส่งผลงานเข้าคัดเลือก 3) การพิจารณาผลงานและการตัดสินใจคัดเลือกผลงาน 4) การพิจารณาวิธีการประเมิน และคะแนนการคัดเลือกผลงาน และ 5) การกำหนดคะแนนการประเมินผลงาน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เลือก จำนวน 144 ข้อ จากคุณลักษณะทั้ง 5 ด้าน มาออกแบบงาน จำนวน 3 งาน ได้แก่ 1) องค์ประกอบของคู่มือการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ ประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 กลุ่ม คือ ครูผู้ส่งผลงาน ผู้ดูแลระบบ และกรรมการประเมินผลงาน 2) โมดูลระบบการบริหารจัดการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ ประกอบด้วย 7 โมดูล ได้แก่ 2.1 ผู้ดูแลระบบ/คณะทำงาน/เจ้าหน้าที่ 2.2 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ 2.3 โมดูลการสื่อสาร/เชื่อมโยง 2.4 สมาชิก/ผู้ส่งผลงาน 2.5 ผลงานของครู 2.6 กรรมการประเมินผลงาน และ 2.7 เกณฑ์การประเมินหรือคัดเลือกผลงาน และ 3) จอภาพของระบบการบริหารจัดการประเมินการปฏิบัติที่ดี ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนหัวเป็นองค์ประกอบ ที่แสดงข้อมูล/ภาพ/โลโก้ หน่วยงาน/ชุมชน และ รายการเมนูของระบบ ส่วนที่ 2 ส่วนเมนู เป็นส่วนที่ใช้สำหรับการส่งผลงานเพื่อการคัดเลือกของครู เอกสาร และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่ 3 ส่วนแสดงรายละเอียด (Content) ของระบบตามเมนูที่เลือก ส่วนที่ 4 ส่วนการลงทะเบียนเข้าสู่ระบบ และ รายการลิงค์เชื่อมโยง องค์กร หน่วยงาน และ ส่วนที่ 5 ส่วนท้าย แสดงข้อมูลการพัฒนาระบบ/ติดต่อระบบ และรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบ ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อการออกแบบองค์ประกอบของระบบการบริหารจัดการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ พบว่า โดยรวมการออกแบบระบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุดตามลำดับ 3 ด้านคือ 1) องค์ประกอบของระบบบริหารจัดการ 7 โมดูล 2) ความเหมาะสมของการออกแบบองค์ประกอบ 5 ส่วน 3) ความเหมาะสมของคู่มือการส่งผลงานของครูผู้สอน

คำสำคัญ: เทคนิค EDFR , การปฏิบัติที่ดี, ชุมชนการเรียนรู้

Abstract

The objective of the research was to synthesize the components of a handbook on evaluating the best practice of an online learning community for teaching profession by EDFR technique. The target population was twenty one specialists selected by purposive sampling. The instrument was 1) an interview form of the first time by using EDFR technique, a questionnaire on the handbook 2) a questionnaire on the handbook in the second time of EDFR technique and 3) a questionnaire on the handbook in the third time of EDFR technique. The statistics used were mean and standard deviation.

The research study focused on 1) types of teachers' work, 2) components of an information system, 3) work assessment, 4) assessment method, and 5) scoring for work assessment. The researcher used one hundred and forty four items of five areas for designing three tasks. 1) The components of a handbook on evaluating the best practice of an online learning community for teaching profession consisted of three target groups: teachers, system administrators and work assessors. 2) A system management module for evaluating the best practice of an online learning community for teaching profession consisted of seven modules: 1) system administrators/ officers, 2) online learning community for teaching profession, 3) communication module/connection, 4) members/work's owners, 5) works, 6) assessors and criteria for work assessment. And 3) the monitor screen of the best management system consisted of five parts: 3.1) showing data/pictures/logo of an organization/community and menus, 3.2) menu for sending works, documents and related activities, 3.3) details of contents, 3.4) a registration system and connection with other organization, 3.5) showing data of system development/ system connection. The average opinion of the specialists towards the appropriateness of the system design of the management system for evaluating the best practice of the online learning community for teaching profession was at the highest level. The three most appropriate modules were seven modules of the management system components, 2) five parts of component design, and handbook for teachers or work senders.

Keyword: EDFR Technique, Best Practice, Learning Community

บทนำ

การพัฒนาครูจำเป็นต้องรวมทั้งการพัฒนาบุคลากรและพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทั้งสมรรถนะเชิงวิชาชีพครู และพัฒนาผู้เรียนไปในเวลาเดียวกัน การสร้างผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อสังคมได้นั้น ครูผู้สอนจะต้องมีความพร้อมโดยการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง จากความร่วมมือในการทำงานเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู [1] โดยมีรูปแบบที่แสดงหรืออธิบายถึงโครงสร้าง หรือกระบวนการ รวมทั้งองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ช่วยให้เข้าใจในสิ่งที่ต้องการกำหนด หรือต้องการสื่อความหมายได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบที่มีองค์ประกอบความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง จะมาเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์การดำเนินการแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ที่เป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ (Quality Work Procedure) ทั้งนี้แนวปฏิบัติที่ดีจะเป็นตัวกำหนดวิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้ประสบความสำเร็จ หรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย

เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ โดยมีหลักฐานของความสำเร็จ [2] ที่สรุปวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติตลอดจน ความรู้และประสบการณ์ปรากฏชัดเจน ดังจะเห็นได้จากการปฏิบัติที่ดีตามกระบวนการวงจรกิจการบริหารงานคุณภาพ PDCA หรือ Deming Cycle [3] ซึ่งเป็นการนำแนวคิดของการพัฒนาคุณภาพงานขึ้นพื้นฐานมาพัฒนาปรับใช้ในการ ควบคุมคุณภาพ กระบวนการในวงจรกิจการของเดมมิ่ง (Quality Cycle of Deming's Theory: PDCA) ได้ กำหนดขั้นตอนการทำงานเพื่อสร้างระบบการผลิตให้มีคุณภาพดี การให้บริการที่ดี หรือทำให้กระบวนการทำงาน เป็นไปอย่างมีระบบ โดยใช้ได้กับทุก ๆ สาขา วิชาชีพแม้กระทั่งการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ วงจร PDCA หรือ Deming Cycle เป็นวงจรกิจการบริหารงานคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ภายใต้กระบวนการ Plan-Do-Check-Act (PDCA) ที่ดำเนินการศึกษาปัญหา วางแผนหาวิธีแก้ปัญหา ทดลอง แล้วตรวจสอบว่าแก้ปัญหาได้หรือไม่ ถ้าเป็นวิธีที่ดีก็นำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ความเชื่อถือได้ในการประเมินเกิดจากขั้นตอนและวิธีการ ปฏิบัติงานประเมินที่ทำตามหลักการและข้อบังคับอย่างเคร่งครัด เป็นหลักการประเมินที่ดีดีหลักการ มีความเป็น ธรรม มีความเที่ยงตรง มีความเชื่อมั่น และมีความสามารถที่จะปฏิบัติได้ [4]

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีความสำคัญนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพ ทั้งด้านวิชาชีพ และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จากการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มี การจัดตั้ง PLC [5] พบว่า PLC ส่งผลดีต่อครูผู้สอน คือ ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวงานสอนของครู เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของ โรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่างแข็งขัน จนเกิดความรู้สึกว่า ต้องการ ร่วมกันเรียนรู้และรับผิดชอบต่อการพัฒนาการโดยรวมของนักเรียน ถือเป็นพลังการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติ การสอนในชั้นเรียนให้ผลดียิ่งขึ้น กล่าวคือมีการค้นพบความรู้ และความเชื่อที่เกี่ยวกับวิธีการสอนและตัวผู้เรียนซึ่ง ที่เกิดจากการคอยสังเกตอย่างสนใจ รวมถึงเข้าใจในด้านเนื้อหาสาระ ที่ต้องจัดการเรียนรู้ได้แตกฉานยิ่งขึ้นจน ตระหนักถึงบทบาทและพฤติกรรมการสอนที่จะช่วยให้แก่นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด อีกทั้งการรับทราบข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ส่งผลดีต่อการปรับปรุง พัฒนางานวิชาชีพ ได้ตลอดเวลา เป็นผลให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาและอุทิศตนทางวิชาชีพเพื่อศิษย์ ซึ่งเป็นทั้งคุณค่าและขวัญ กำลังใจต่อการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ที่สำคัญคือ ยังสามารถลดอัตราการลาหยุดงานน้อยลง เมื่อเปรียบเทียบกับ โรงเรียนแบบเก่า อีกทั้งยังพบว่ามีความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับลักษณะ ผู้เรียนได้อย่างเด่นชัดและรวดเร็วกว่าที่พบในโรงเรียนแบบเก่า มีความผูกพันที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ให้ ปรากฏอย่างเด่นชัดและยั่งยืน

จากความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาครูจึงเป็น เรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง การพัฒนาระบบ PLC เป็นการเปิดโอกาสให้ครูมาร่วมแลกเปลี่ยน แบ่งปัน เรียนรู้ ในเรื่องนั้น ๆ ร่วมกัน ทำให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ หรือแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อให้ครูคนอื่น ๆ นำไปประยุกต์และปรับใช้ ตามแต่สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้สิ่งที่สำคัญจะต้องมีเกณฑ์การประเมินสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นที่ เป็นมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับได้ของครู ในขณะที่เดียวกันการพัฒนาระบบ PLC แบบออนไลน์ จะเป็นการเปิด โอกาสให้ครูที่ไม่จำเป็นต้องอยู่ในพื้นที่เดียวกัน สามารถเข้าถึงระบบและมาร่วมแลกเปลี่ยน แบ่งปัน เรียนรู้ในเรื่อง นั้น ๆ ร่วมกันได้ ช่วยให้การเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านสังคมออนไลน์ และชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์เปิด กว้างอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ผู้ใช้ชุมชนออนไลน์สามารถสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ เกิดความคิดร่วม และมีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้ โดยไม่จำเป็นต้องอยู่ในเวลาเดียวกันหรือ สถานที่เดียวกัน [6] สอดคล้องกับ ใจทิพย์ ณ สงขลา [7] กล่าวว่า กระบวนการสร้างความรู้สามารถบูรณาการให้เข้า กับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางที่เน้นการเข้าถึงและการสร้าง แรงจูงใจ สร้าง สัมพันธ์ทางสังคม แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ สรรสร้างความรู้ใหม่ จนทำให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์

จากสภาพการที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวโน้มการพัฒนาเครื่องมือการประเมิน การปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ โดยใช้เทคนิค EDFR ซึ่งเทคนิควิจัยแบบ EDFR เป็น เทคนิคการวิจัยอนาคตที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายและความเชื่อพื้นฐานของการวิจัยอนาคตมากที่สุดวิธีหนึ่ง ผู้วิจัย

คาดหวังว่า ผลจากการวิจัยจะส่งผลให้ครูได้ใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางที่เน้นการเข้าถึงและการสร้างแรงจูงใจ สร้างสัมพันธ์ทางสังคม แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ สรรสร้างความรู้ใหม่ จนทำให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ และนำองค์ความรู้ที่ได้มาตรฐานตามองค์ประกอบที่กำหนดไปเป็นแนวปฏิบัติที่ดี นำสู่การพัฒนาผู้เรียน และโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของคู่มือการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ โดยใช้เทคนิค EDFR

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้และสมรรถนะ เพื่อให้เป็นผู้ที่สามารถขับเคลื่อนกระบวนการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช พ.ศ. 2542 โดยมีงานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่า การที่ครู มีความรู้ ทักษะที่เหมาะสม รวมถึงการเตรียมครูใหม่ให้มีสมรรถนะที่ดีย่อมส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดย แนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมความเป็นมืออาชีพดังกล่าว คือ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เนื่องจากชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมตัวกันเป็นกลุ่มของครูผู้สอนเพื่อร่วมมือรวมพลังเรียนรู้ร่วมกันและสะท้อนผลการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายหลักคือเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน [8]

เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เป็นเทคนิคการวิจัยอนาคตที่พัฒนาขึ้นเพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพของทั้งเทคนิค EFR และเดลฟาย โดยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR พัฒนาขึ้นโดยผสมผสานเทคนิคการวิจัยแบบ EFR (Ethnographic Futures Research) กับเดลฟาย (Delphi) ขั้นตอนของ EDFR ก็คล้ายกันกับ Delphi แต่ปรับปรุงวิธีให้ยืดหยุ่นและเหมาะสมมากขึ้น ส่วนดีของทั้งสองเทคนิคช่วยแก้ไขวิธีการที่เป็นจุดอ่อนของแต่ละเทคนิคนั้น จุดเด่นที่ทำให้ EDFR แตกต่างจากเดลฟาย คือ ตามที่ต้องการตามวิธีการของเดลฟาย ซึ่งเป็นจุดที่ทำให้ EDFR แตกต่างจาก EFR ใน EFR ระหว่างการสัมภาษณ์ นักชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographer) ในเวลาที่เหมาะสม สรุปผลทั้งหมดที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ แล้วขอให้ผู้สัมภาษณ์ตรวจแก้ [9]

ศิริชษฐ์ คุณชมภู และคณะ [10] ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาแนวโน้มการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม โดยใช้เทคนิค EDFR ผลการวิจัย พบว่า แนวโน้มการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม มีผลแยกตามแต่ละด้านดังนี้ 1) ปัจจัยด้านหลักการและแนวคิดในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ประสบความสำเร็จ จัดแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ หลักการและแนวคิดด้านวัฒนธรรม หลักการและแนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงาน ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติร่วมกันในทุก ๆ ด้าน ในระดับมาก โดยที่ค่ามัธยฐานมีค่า 5 และผลต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 และ 1 อยู่ระหว่าง 0-1 2) องค์ประกอบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนให้ประสบความสำเร็จ จัดแบ่งเป็นแต่ละด้าน ได้แก่ องค์ประกอบการบริหารจัดการ ประกอบไปด้วย โครงสร้าง กลยุทธ์ ระบบและการจัดการ และทีมงาน ผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติร่วมกันในทุก ๆ ด้าน ในระดับมาก โดยที่ค่ามัธยฐานมีค่า 5 และผลต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 และ 1 อยู่ระหว่าง 0-1 และ 3) แนวทางการนำ/ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จัดแบ่งเป็นแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการนำเสนอสารสนเทศผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ด้านขอบข่ายของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านลักษณะของสื่อที่นำเสนอ และด้านการจัดทำฐานข้อมูลนักท่องเที่ยว ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติร่วมกันในทุก ๆ ด้าน ในระดับมาก โดยที่ค่ามัธยฐานมีค่า 5 และผลต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 และ 1 อยู่ระหว่าง 0-1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือการวิจัย

- 1.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับใช้ในเทคนิค EDFR รอบที่ 1
- 1.2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับใช้ในเทคนิค EDFR รอบที่ 2
- 1.3 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับใช้ในเทคนิค EDFR รอบที่ 3

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน เป็นผู้มีความรู้เชิงปฏิบัติการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์ด้านบริหารการศึกษา บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา นิเทศการศึกษาและด้านการสอน หรือการใช้ไอซีทีในการทำงาน หรือการใช้คอมพิวเตอร์ ไม่น้อยกว่า 3 ปี

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู การปฏิบัติที่ดี (Good Practice) การประเมินสู่การปฏิบัติ ความรู้เกี่ยวกับคู่มือ เทคนิค EDFR ทฤษฎีและแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี เพื่อกำหนดกรอบในการสังเคราะห์องค์ประกอบของคู่มือการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์

3.2 สังเคราะห์องค์ประกอบของคู่มือการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ โดยใช้เทคนิค EDFR ตามรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

3.2.1 กำหนดคุณสมบัติและคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา และประสานงานเพื่อนัดหมายเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิค EDFR

3.2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค EDFR รอบที่ 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่จัดทำตามรอบที่กำหนดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.3 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค EDFR รอบที่ 2 โดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่จัดทำจากการนำสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิค EDFR ในรอบที่ 1 มาเป็นกรอบในการกำหนดโครงสร้าง ประเด็น และข้อความของแบบสอบถาม

3.2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค EDFR รอบที่ 3 เพื่อยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสอบถามรอบที่ 2 พร้อมระบุค่าสถิติจากการวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาดูด้วยเทคนิค EDFR ในรอบที่ 2

3.2.5 รวบรวมแบบสอบถาม วิเคราะห์และสรุปผล นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

3.2.6 นำผลสรุปข้อมูลที่ได้นำมาสังเคราะห์องค์ประกอบของคู่มือการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ สถิติมัธยฐาน และผลต่างของควอไทล์ที่ 1 และ 3 โดยใช้เกณฑ์การแปลผลค่ามัธยฐาน ดังนี้

ค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับมาก

ค่ามัธยฐานเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่ามัธยฐานเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับน้อย

ค่ามัธยฐานเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

และเกณฑ์การแปลผลค่าพิสัยความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 [11] ดังนี้

ถ้าค่าพิสัยที่คำนวณได้ข้อความใดที่มีค่าไม่เกิน 1.50 แสดงว่า ความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน (Consensus)

ถ้าค่าพิสัยที่คำนวณได้ข้อความใดที่มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่า ความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน (Consensus)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย โดยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิค EDFR รอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ระหว่างวันที่ 20 ธันวาคม 2559 ถึง 30 มีนาคม 2560 จากนั้นวิเคราะห์และสรุปผล ตามข้อคำถาม 5 ด้าน ได้แก่ 1) คุณสมบัติของครูที่จะส่งผลงานเข้าคัดเลือกการปฏิบัติที่ดี 2) ลักษณะของผลงานที่จะส่งเข้าคัดเลือกการปฏิบัติที่ดี 3) การบริหารจัดการคัดเลือกการปฏิบัติที่ดี 4) เกณฑ์การตัดสิน/การพิจารณาวัตกรรม และ 5) การกำหนดคะแนนการประเมินผลงานรวมทั้งหมด 100 คะแนน รวมทั้งหมด 172 ข้อ ผู้วิจัยพิจารณาเลือกความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นฉันทามติทุกด้านและทุกข้อ ที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 และค่าพิสัย (IR) ระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0 โดยมีข้อคำถามที่ถูกเลือก จำนวน 144 ข้อ และข้อคำถามที่ไม่ถูกเลือก จำนวน 28 ข้อ ดังแสดงในตาราง ที่ 1

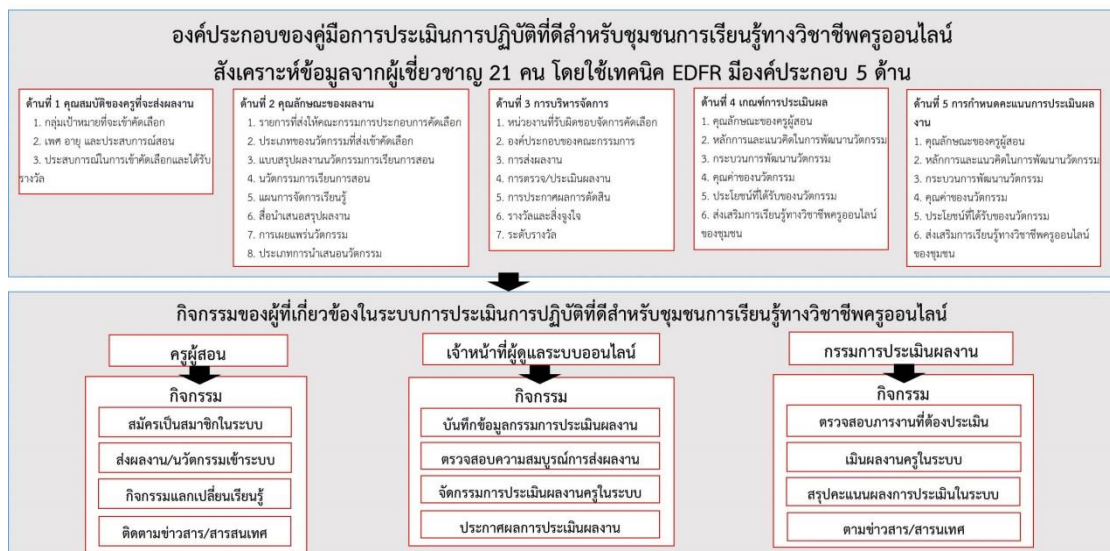
ตารางที่ 1 สรุปผลข้อคำถามที่เลือก

รายการข้อคำถามจากการเก็บข้อมูล ด้วยเทคนิค EDFR รอบที่ 3	จำนวนข้อคำถาม		
	ทั้งหมด	ข้อที่เลือก	ข้อที่ไม่เลือก
ด้านที่ 1 คุณสมบัติของครูที่จะส่งผลงานเข้าคัดเลือกการปฏิบัติที่ดี			
1. กลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าคัดเลือก	8	1	7
2. เพศ อายุ และประสบการณ์สอน	5	3	2
3. ประสบการณ์ในการเข้าคัดเลือกและได้รับรางวัล	5	5	0
ด้านที่ 2 ลักษณะของผลงานที่จะส่งเข้าคัดเลือกการปฏิบัติที่ดี			
1. รายการที่ส่งให้คณะกรรมการประกอบการคัดเลือก	6	5	1
2. ประเภทของนวัตกรรมที่ส่งเข้าคัดเลือก	8	6	2
3. แบบสรุปผลงานนวัตกรรมการเรียนการสอน	7	7	0
4. นวัตกรรมการเรียนการสอน	13	13	0
5. แผนการจัดการเรียนรู้	12	10	2
6. สื่อนำเสนอสรุปผลงาน	7	5	2
7. การเผยแพร่นวัตกรรม	7	6	1
8. ประเภทการนำเสนอนวัตกรรม	4	3	1
ด้านที่ 3 การบริหารจัดการคัดเลือกการปฏิบัติที่ดี			
1. หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการคัดเลือก	6	3	3
2. องค์ประกอบของคณะกรรมการ	4	4	0
3. การส่งผลงาน	2	1	1
4. การตรวจ/ประเมินผลงาน	3	3	0
5. การประกาศผลการตัดสิน	3	2	1
6. รางวัลและสิ่งจูงใจ	4	2	2
7. ระดับรางวัล	4	4	0

รายการข้อความจากการเก็บข้อมูล ด้วยเทคนิค EDFR รอบที่ 3	จำนวนข้อความ		
	ทั้งหมด	ข้อที่เลือก	ข้อที่ไม่เลือก
ด้านที่ 4 เกณฑ์การตัดสิน/การพิจารณานวัตกรรม			
1. คุณลักษณะของครูผู้สอน	2	2	0
2. หลักการและแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรม	5	5	0
3. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม	10	10	0
4. คุณค่าของนวัตกรรม	5	5	0
5. ประโยชน์ที่ได้รับของนวัตกรรม	5	5	0
6. ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ของชุมชน	5	5	0
ด้านที่ 5 การกำหนดคะแนนการประเมินผลงานรวมทั้ง 100 คะแนน			
1. คุณลักษณะของครูผู้สอน	2	2	0
2. หลักการและแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรม	5	5	0
3. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม	10	10	0
4. คุณค่าของนวัตกรรม	5	5	0
5. ประโยชน์ที่ได้รับของนวัตกรรม	5	5	0
6. ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ของชุมชน	5	2	3
รวมทั้งสิ้น	172	144	28

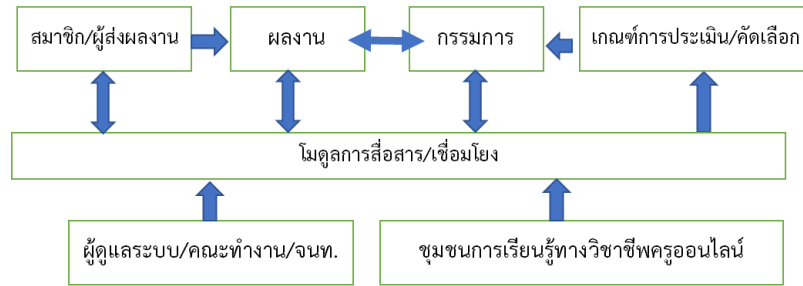
จากตารางที่ 1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เลือกจำนวน 144 ข้อ จากคุณลักษณะทั้ง 5 ด้าน มาออกแบบงานจำนวน 3 งาน ดังต่อไปนี้

- 1) องค์กรประกอบของคู่มือการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ ดังแสดงในภาพที่ 1
- 2) โมเดลระบบการบริหารจัดการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ ดังแสดงในภาพที่ 2
- 3) จอภาพของระบบการบริหารจัดการประเมินการปฏิบัติที่ดี ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 1 องค์กรประกอบของคู่มือประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์

จากภาพที่ 1 พบว่า การออกแบบองค์ประกอบของคู่มือการบริหารจัดการระบบ ได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย EDRF ในระยะที่ 1 มาพิจารณาออกแบบองค์ประกอบของคู่มือ โดยคู่มือการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ จะประกอบไปด้วยผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม คือ ครูผู้ส่งผลงาน ผู้ดูแลระบบ และกรรมการประเมินผลงาน โดยแต่ละคนจะมีหน้าที่ในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน แต่มาใช้ระบบในการบริหารจัดการระบบเดียวกัน

ภาพที่ 2 โมดูลระบบการบริหารจัดการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์

จากภาพที่ 2 โมดูลระบบการบริหารจัดการ ประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ ประกอบไปด้วย โมดูลสำหรับการทำงาน 7 โมดูล ได้แก่ 1) ผู้ดูแลระบบ/คณะทำงาน/เจ้าหน้าที่ 2) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ 3) โมดูลการสื่อสาร/เชื่อมโยง 4) สมาชิก/ผู้ส่งผลงาน 5) ผลงานของครู 6) กรรมการประเมินผลงาน และ 7) เกณฑ์การประเมินหรือคัดเลือกผลงาน และเพื่อให้ระบบสามารถบริหารจัดการแบบออนไลน์ได้โดยผู้ใช้ทั้ง 3 กลุ่ม ผู้วิจัยได้ออกแบบจอภาพของระบบการบริหารจัดการ เพื่อนำไปพัฒนาระบบต่อไป แสดงดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 จอภาพของระบบการบริหารจัดการประเมินการปฏิบัติที่ดี

จากภาพที่ 3 จอภาพของระบบการบริหารจัดการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ ประกอบไปด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ส่วนหัวเป็นองค์ประกอบ ที่แสดงข้อมูล/ภาพ/โลโก้ หน่วยงาน/ชุมชน และรายการเมนูของระบบ

ส่วนที่ 2 ส่วนเมนู เป็นส่วนที่ใช้สำหรับการส่งผลงานเพื่อการคัดเลือกของครู เอกสาร และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 3 ส่วนแสดงรายละเอียด (Content) ของระบบตามเมนูที่เลือก

ส่วนที่ 4 ส่วนการลงทะเบียนเข้าสู่ระบบ และรายการลิงค์เชื่อมโยง องค์กร หน่วยงาน

ส่วนที่ 5 ส่วนท้าย แสดงข้อมูลการพัฒนาระบบ/ติดต่อระบบ และรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อการออกแบบองค์ประกอบของระบบการบริหารจัดการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ พบว่า โดยรวมการออกแบบระบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.98$, $SD=0.04$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ตามลำดับ 3 ด้านคือ 1) องค์ประกอบของระบบบริหารจัดการ 7 โมดูล ($\bar{X}=5.00$, $SD=0.00$) 2) ความเหมาะสมของการออกแบบองค์ประกอบ 5 ส่วน ($\bar{X}=5.00$, $SD=0.00$) 3) ความเหมาะสมของคู่มือการส่งผลงานของครูผู้สอน ($\bar{X}=4.98$, $SD=0.08$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาจัดแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) คุณสมบัติของครูที่จะส่งผลงานเข้าคัดเลือกการปฏิบัติที่ดี 2) ลักษณะของผลงานที่จะส่งเข้าคัดเลือกการปฏิบัติที่ดี 3) การบริหารจัดการคัดเลือกการปฏิบัติที่ดี 4) เกณฑ์การตัดสิน/การพิจารณานวัตกรรม และ 5) การกำหนดคะแนนการประเมินผลงานรวมทั้งหมด 100 คะแนน ผลการศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติร่วมกันในทุก ๆ ด้าน ในระดับมากที่สุด โดยที่ค่ามัธยฐานมีค่า 5 และผลต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 และ 1 อยู่ระหว่าง 0-1 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การใช้เทคนิค EDFR ข้อมูลที่ได้เกิดจากการสัมภาษณ์ ในรอบที่ 1 นำมาสู่การวิเคราะห์เป็นข้อคำถามในรอบที่ 2 และ 3 ส่งผลให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม ผู้เชี่ยวชาญจึงมีฉันทามติร่วมกันในทุก ๆ ด้าน ในระดับมากที่สุด สอดคล้องศิริขันธ์ คุณชมภู และคณะ [10] ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาแนวโน้มนำการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม โดยใช้เทคนิค EDFR โดยในการพัฒนารูปแบบการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยเทคนิค EDFR โดยนำข้อมูลที่มีระดับฉันทามติมากที่สุด มีข้อคำถามทั้งหมด 143 ข้อ มีตัวชี้วัดรวม 90 ข้อ มาวิเคราะห์ประเด็นตามหลักการและแนวคิด และจัดทำองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลที่ได้เป็นการออกแบบงานจำนวน 3 งาน ได้แก่ 1) องค์ประกอบของคู่มือการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ 2) โมดูลระบบการบริหารจัดการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ และ 3) จอภาพของระบบการบริหารจัดการประเมินการปฏิบัติที่ดี ดังนั้นถ้าจะนำผลการวิจัยไปใช้ในการวิจัย ควรมีการดำเนินการจัดทำคู่มือ พร้อมทั้งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการบริหารจัดการประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูออนไลน์ และนำสู่การทดลองใช้เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] Darling-Hammond Linda, L. (1999). *Teacher quality and student achievement : A review Of state policy evidence*. Retrieved from <http://www.politicalscience.uncc.edu/godwink/PPOL8687/WK11March%2029%20Teachers/DarlingHammond%20Review%20essay%20on%20teacher%20quality%20and%20outcomes.pdf>.
- [2] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- [3] สิวรี พิศุทธิ์สินธพ. (2553). รูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถาบันอุดมศึกษาทอโลก. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 22(2), 115-127.
- [4] Kruse, S.D., Louis, K.S., & Bryk, A. (1995). An emerging framework for analyzing School based professional community. In *Professionalism and Community: Perspectives on Reforming Urban Schools* (pp. 23-42). CA.: Corwin Press.
- [5] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- [6] วรากร หงษ์โต. (2553). การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์โดยใช้กระบวนการสร้างความรู้เพื่อการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาคอมพิวเตอร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- [7] ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2548). *เอกสารคำสอน Reusable Learning Object*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [8] เรวณี ชัยเขารัตน์. (2558). *ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน.
- [9] ณัฐทิภรณ์ ดัสกรณ. (2556). *การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนด้วยเทคนิค EDRF ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- [10] ศศิรัชต์ คุณชมภู, วรปภา อารีราษฎร์ และธรัช อารีราษฎร์. (2560). การศึกษาแนวโน้มการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม โดยใช้เทคนิค EDRF. *วารสารการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม*, 4(1), 16-26.
- [11] พิสุทธา อารีราษฎร์. (2549). *การพัฒนารูปแบบกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้โดยอาศัยคอมพิวเตอร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต), สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.